

Høringsnotat - delingsordning for fornybar kraft tilpasset næringsområder

Forslag til endringer i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester
og forslag til endringer i særavgiftsregelverket.

Innhold

1	Hovedinnhold i høringsforslaget.....	2
2	Bakgrunnen for forslaget.....	3
3	Vurderinger.....	7
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
5	Merknader til forskriftsforslaget.....	17
6	Forslag til regelendringer	20

1 Hovedinnhold i høringsforslaget

Regjeringen vil tilrettelegge for økt bruk av solkraft og annen lokal energiproduksjon. I regjeringens tiltaksplan for mer solkraft som ble lagt fram i revidert nasjonalbudsjett for 2024 ble det varslet en løsning som legger til rette for deling av fornybar strøm i næringsområder. Behovet for å legge til rette for områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring ble også pekt på av Energikommisjonen. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 ble det varslet at Energidepartementet og Finansdepartementet vil høsten 2024 sende forskriftsendringer på høring som gjør det mulig å dele overskuddsproduksjon av fornybar strøm fra anlegg på inntil 5 MW innenfor et næringsområde. Det ble samtidig varslet at departementene tar sikte på å innføre en slik ordning så raskt som mulig.

Energidepartementet og Finansdepartementet legger i dette høringsnotatet fram forslag til regelendringer som gjør det mulig å dele overskuddsproduksjon av fornybar strøm fra anlegg på inntil 5 MW innenfor et næringsområde. Departementene tar sikte på å iverksette endringene fra 1. juli 2025. Forslaget forutsetter endring i Stortingets vedtak om avgift på elektrisk kraft.

Hensikten med ordningen er å stimulere til ny fornybar kraftproduksjon, uten større naturinngrep og med minst mulig negativ virkning på kraftsystemet. Ordningen er særlig aktuell for solcelleanlegg i næringsområder. En utvidet mulighet til deling av overskuddsproduksjon kan gi økt bedriftsøkonomisk lønnsomhet for større produksjonsanlegg, og utløse nye investeringer. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert at ordningen vil kunne utløse investeringer i mange solcelleanlegg de neste årene, men ikke tallfestet hvor mange. Utviklingen i ny kraftproduksjon vil avhenge av flere faktorer herunder prisutvikling på solcelleanlegg, rentenivå, og framtidige strømpriser.

Avgrensning av ordningen til «næringsområder» tilrettelegger for deling av overskuddsproduksjon for en rekke virksomheter hvor dette kan være aktuelt. Samtidig bidrar en slik avgrensning til en geografisk nærhet mellom forbruk og produksjon. Fra et kraftsystemperspektiv er det gunstig å etablere solkraft i områder

der lokalt forbruk kan absorbere solkraftproduksjonen. Det er også en fordel at ny solkraftproduksjon etableres i områder hvor eksisterende nett kan utnyttes. Nærhet mellom produksjon og forbruk vil også i noe grad kunne redusere overføringstap. Det er viktig at ordningen har en tydelig avgrensning som står seg over tid, og som er tilstrekkelig klar for involverte virksomheter og myndigheter. Det bes derfor særskilt om innspill til behovet for ytterligere avgrensning av delingsordningen, og innspill til hvordan det eventuelt kan gjøres.

Hovedeffekten av ordningen er spart elavgift for virksomheter som mottar delt kraft, og en tilsvarende lavere inntekt til staten. Det er estimert at ny delingsordning på kort sikt kan medføre et årlig provenyrtap på om lag 30 mill. kroner. På sikt, og dersom 1 TWh solkraft realiseres som følge av ny delingsordning er det estimert et provenyrtap på om lag 165 mill. kroner per år.

2 Bakgrunnen for forslaget

2.1 Gjeldende rett

Regjeringen innførte 1. oktober 2023 en delingsordning som gjør det mulig for nettkunder innenfor samme eiendom (gårds- og bruksnummer) å dele overskuddsproduksjon av strøm fra anlegg på inntil 1 MW (f.eks. et solcelleanlegg). Gjeldende delingsordning følger dels av regler under Energidepartementet som ansvarlig for strømmettet, og dels av regler under Finansdepartementet som ansvarlig for avgiften på elektrisk kraft. Ordningen er særlig tilpasset borettslag o.l., og er basert på at eksisterende strømmett benyttes, og deling skjer ved et finansielt oppgjør (virtuell deling). Ordningen gir en økonomisk fordel for nettkundene ved at det gis fritak for elavgift og nettleie for overskuddsstrøm som deles.

2.1.1 *Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester (Energidepartementet)*

Eksisterende delingsordning er gjennomført i § 3-12 i forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv., heretter

forskrift om kraftomsetning og netjtjenester.¹ Nettselskapene har etter § 3-12 plikt til å registrere deling av elektrisitet produsert av fornybare kilder på forespørsel fra en produsent. Delingsordningen er avgrenset til deling innenfor samme eiendom basert på kommune-, gårds-, bruks- og eventuelt festenummer. Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i en delingsløsning kan ikke være større enn 1 MW (AC) per eiendom. Kunder som mottar delt produksjon, kan ikke fordele denne videre til andre nettkunder og kan ikke ha produksjon bak eget målepunkt. Produsenten kan velge om produksjonen skal fordeles likt mellom målepunktene som inngår i en delingsløsning, eller om produksjonen skal fordeles med andre forhåndsbestemte andeler (valgfri statistisk fordeling).

2.1.2 Elavgift (Finansdepartementet)

Etter Stortingets vedtak om avgift på elektrisk kraft § 1 skal det betales avgift for all elektrisk kraft som leveres i Norge. Dette omfatter også avgift ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Formålet med avgiften er først og fremst å skaffe staten inntekter, men avgiften kan også bidra til å redusere energiforbruket. For januar til og med mars 2024 og for april til og med desember 2024 betales avgift til statskassen med hhv. 9,51 og 16,44 øre per kilowattime (kWh). Nettselskapene er avgiftspliktige og skal beregne og betale avgiften til Skatteetaten. Avgiftsplikten oppstår ved levering av kraften fra nettselskapet til forbruker. Se [Prop. 1 LS \(2024–2025\) Skatter og avgifter 2025](#), kap. 10.6 for mer utfyllende omtale av elavgiften.

2.1.3 Fritak for elavgift - kraft fra solceller

Elektrisk kraft som er produsert i solceller som brukes direkte av produsenten selv, er fritatt for avgift, jf. stortingsvedtaket § 2 første ledd bokstav e. Fritaket er nærmere regulert i særavgiftsforskriften § 3-12-17. For å kunne benytte fritaket, må kraften være til eget bruk, den må være produsert i egne anlegg, og den må være fordelt gjennom internt ledningsnett. Produsenter som leverer kraften ut på det ordinære ledningsnettet og deretter får levert kraft tilbake via nettselskapet, omfattes ikke av fritaket.

---

¹Denne forskriften kalles også «avregningsforskriften» men offisiell korttittel er «forskrift om kraftomsetning og netjtjenester»

2.1.4 Fritak for elavgift - kraft fra fornybare energikilder

Det gis fritak fra avgift for kraft produsert av fornybare energikilder som leveres til abonnenter innenfor samme eiendom. Fritaket følger av stortingsvedtaket § 2 bokstav f og særavgiftsforskriften § 3-12-18. Fritaket er teknologinøytralt og omfatter kraft fra alle fornybare energikilder. Dette gjelder blant annet sol-, vind- og vannkraft.

Fritaket gjelder kraft levert innenfor samme eiendom. Med samme eiendom menes samme kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer som produksjonsanlegget befinner seg på. Det er ikke et krav at produsenten forbruker kraften selv.

Fritaket gjelder kraft fra ett eller flere produksjonsanlegg som alene eller til sammen ikke er større enn 1 MW (AC) per eiendom. Det er likevel anledning til å ha mer enn 1 MW installert effekt per eiendom. Dersom den installerte effekten på eiendommen overstiger 1 MW, vil ikke kraften som er produsert fra den overstigende kapasiteten være omfattet av fritaket.

Rent praktisk skjer fordelingen av kraften som hhv. blir brukt på eiendommen og overskuddskraften virtuelt ved beregninger i Elhub. Gjennomføringen av fritaket skjer ved at produsenten informerer nettselskapet om hvilke abonnenter kraften skal fordeles til og hvordan den skal fordeles, sammen med en erklæring om installert effekt på produksjonsanleggene tilknyttet målepunktene. Nettselskapene rapporterer mengde kraft som er fritatt i skattemelding for særavgifter.

2.2 Behovet for endringer

Regjeringen vil tilrettelegge for økt bruk av solkraft og annen lokal energiproduksjon. Den eksisterende delingsordningen for fornybar energi er i mange tilfeller lite egnet for næringsområder o.l. fordi ordningen ikke åpner for deling av overskuddsproduksjon fra anlegg over 1 MW og heller ikke åpner for deling mellom eiendommer. I regjeringens tiltaksplan for mer solkraft som ble lagt fram i revidert nasjonalbudsjett for 2024 ble det derfor varslet en løsning som legger til rette for deling av fornybar strøm i næringsområder. Behovet for å legge til rette for områdeløsninger

og deling av lokalprodusert strøm og energilagring ble også pekt på av Energikommisjonen.²

Svak lønnsomhet er den største barrieren for utbygging av mer solkraft. En utvidet mulighet til deling kan gi økt bedriftsøkonomisk lønnsomhet for større produksjonsanlegg, og utløse nye investeringer. Stortinget har gjennom de tre anmodningsvedtakene 765, 768 og 924 i sesjonen 2022-2023 bedt regjeringen utvide muligheten for deling av fornybar strøm. Departementene legger til grunn at Stortingets intensjon med anmodningsvedtakene er å stimulere til ny fornybar kraftproduksjon, uten større naturinngrep og med minst mulig negativ virkning på kraftsystemet. De tre anmodningsvedtakene er gjengitt under.

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til endringer som tillater områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring mellom bygg med ulike gårds- og bruksnummer, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av våren 2024.»
Vedtak 765, sesjon (2022-2023).

«Stortinget ber regjeringen heve grensen for hvor mye egenprodusert, fornybar energi som kan deles fra næringsbygg, på en måte som ikke er til hinder for rasjonell utvikling av nettet.» Vedtak 768, sesjon (2022-2023).

«Stortinget ber regjeringen lage en delingsordning tilpasset næringsområder som muliggjør deling av solkraft med høyere grense enn 1 MW.» Vedtak 924, sesjon (2022-2023).

2.3 Utredninger fra Reguleringsmyndigheten for energi og Skattedirektoratet

På oppdrag fra henholdsvis Energidepartementet (ED) og Finansdepartementet (FIN) har Reguleringsmyndigheten for energi (RME) og Skattedirektoratet (SKD) utredet en ny delingsordning tilpasset næringsområder, og foreslått nødvendige endringer i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester og i særavgiftsregelverket. RME leverte sitt

---

² NOU 2023:3 Mer av alt – raskere – Energikommisjonens rapport
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-3/id2961311/>

forslag til endringer i regelverket under Energidepartementet i januar 2024.³ Forslaget fra RME er basert på samme modell som dagens delingsordning, og forutsetter at det gis fritak i elavgift for kraft som deles. I etterkant har RME og SKD svart ut tilleggsbestillinger fra departementene, herunder om mulighetene for en tydeligere avgrensning av ordningen. NVE har også bidratt med faglige vurderinger.

3 Vurderinger

3.1 Foreslått innretning av delingsordningen (Energidepartementet)

3.1.1 Avgrensning til produksjonsanlegg under 5 MW

Departementet vurderer at en ny delingsordning bør baseres på virtuell deling tilsvarende eksisterende delingsordning slik RME foreslår. Departementet foreslår at produksjonsanlegg for fornybar energi med samlet installert effekt inntil 5 MW (AC) kan inngå i en delingsordning slik RME også foreslår. Dette vilkåret innebærer en tydelig avgrensning av ordningen, samtidig som det åpner for at anlegg på nivå med de største bygningsmonterte solcelleanleggene som finnes i Norge kan inngå. Videre foreslår departementet at kun produksjonsanlegg på bebygd areal som er bebygd for et annet formål enn produksjonsanlegget selv, kan inngå i delingsordningen. Dette vilkåret ivaretar intensjon om at delingsordningen skal være et insentiv til kraftproduksjon uten større naturinngrep. Sol-, vind-, og vannkraftanlegg som er etablert utenfor bebygd areal er ikke ment omfattet av ny delingsordning.

For å kunne delta i delingsordningen må vilkårene for å delta være oppfylt. Det er produsent som må henvende seg til sitt nettselskap og opplyse om hvilke nettkunder som skal motta tildelt kraft og hvordan kraften skal fordeles (fordelingsnøkkel). Det kan være hensiktsmessig at produsent avgir en erklæring om at forskriftens vilkår for deling er oppfylt. I eksisterende delingsordning er det opp til hvert enkelt nettselskap å gi føringer for hvordan de vil ha slik informasjon.⁴ Nettselskapet må undersøke om

---

³ RME Rapport nr. 1/2024 - Deling av overskuddsproduksjon
https://publikasjoner.nve.no/rme_rapport/2024/rme_rapport2024_01.pdf

⁴ RME har nærmere forklaring av eksisterende delingsordning her: [Modell for deling av overskuddsproduksjon - NVE](#)

kundene er kvalifisert til å delta i delingsløsningen, og dersom kundene oppfyller vilkårene, registrere deling i Elhub. Elhub er den nasjonale informasjonsløsningen for måling og avregning i kraftmarkedet. Når deling er registrert i Elhub vil nettkunder som mottar tildelt produksjon bli avregnet sitt faktiske målte forbruk minus tildelt produksjon. Nettselskapet har plikt til å registrere deling så lenge vilkårene i forskriften er oppfylt. Uenighetssaker vil kunne bringes inn for RME for vedtak. Vedtaket kan eventuelt påklages til Energiklagenemda.

3.1.2 *Avgrensning til sammenhengende næringsområder*

Departementet mener det er viktig at en ny delingsordning i minst mulig grad bidrar til omfordelingsvirkninger på nettleien, altså unngå at andre nettkunder får høyere nettleie som følge av at noen kunder deltar i en delingsordning. Nettleien til kunder med forbruk over 100 000 kWh per år er i hovedsak innrettet slik at nettselskapets faste kostnader ikke dekkes over energileddet i nettleien (for slike kunder vil som regel energiledd kun dekke marginale tapskostnader). Slik RMEs utredning fra januar 2024 viser, blir det i praksis små eller ingen omfordelingsvirkninger på nettleien når delingsordningen brukes av slike kunder. I næringsområder kan det antas at strømkundene i hovedsak har et årlig forbruk over 100 000 kWh og dermed en innretning på nettleien som gjør at omfordelingsvirkninger blir små. En avgrensning av ordningen til kunder med forbruk over 100 000 kWh per år ville ytterligere motvirket omfordelingsvirkninger på nettleien. En slik avgrensning basert på kundegruppe kan imidlertid ha uheldige sider. For eksempel vil incentivet til energieffektivisering svekkes dersom redusert energibruk fører til at en aktør ikke kan delta i delingsordningen i tilfeller der strømkunder har et årlig forbruk rett over 100 000 kWh per år. Videre tilsier hensynet til likebehandling av store og små virksomheter innenfor et næringsområde også at en slik avgrensning kan være uheldig. Likebehandling av næringsvirksomheter er også relevant i en vurdering av statsstøtte etter EØS-regelverket. Departementet foreslår derfor ikke en avgrensning av ordningen til kunder med forbruk over 100 000 kWh per år.

Departementet har vurdert ulike måter å innrette ordningen slik at den treffer næringsområder. RME forslo en innretning basert på deling mellom ulike eiendommer (gårds- og bruksnummer) slik at deling tillates mellom nettkunder på egen eiendom, naboeiendom og naboens naboeiendom. Departementet viser til at det finnes tilfeller der et gårds- og bruksnummer strekker seg over flere kilometer. Videre finnes det tilfeller der en bygning er plassert på en tomt som består av flere gårds- og bruksnummer. Departementet vurderer at en innretning basert på deling mellom ulike gårds- og bruksnummer kan føre til at det blir noe tilfeldig hvilke aktører som får mulighet til å inngå i en og samme delingsløsning, og at vilkåret ikke nødvendigvis vil treffe godt for et typisk næringsområde.

Departementet har vurdert muligheten for å avgrense næringsområder basert på arealkategoriene som framgår av plan- og bygningsloven (pbl.) og kart- og planforskriften, og som kan brukes i kommuneplanenes arealdel. Det er varierende praksis mellom kommuner i hvor detaljerte arealdelene i kommuneplanene er, og bruk av kategorier og underformål kan variere mellom kommuner. Da pbl. trådte i kraft i 2009 ble kategoriseringen av arealformål endret, og det er ikke nødvendigvis samsvar mellom nåværende arealformål og tidligere avsatt arealbruk. Ifølge Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) bruker om lag 300 kommuner underformål basert på inndelingen i pbl. i sine kommuneplaner, mens om lag 80 kommuner bruker formål basert på den tidligere pbl. fra 1985. Videre angir ikke kommuneplanene nødvendigvis den faktiske arealbruk, men heller framtidig ønsket arealbruk. En direkte kobling mellom kommuneplaner og muligheten til å dele kraft vil kunne føre til forskjellsbehandling av virksomheter som ønsker å dele. Et annet forhold er at selv om «næringsbebyggelse» er en underkategori som brukes i kommuneplaner så brukes ikke begrepet «sammenhengende næringsområde» i pbl. Et slik underformål framgår heller ikke av kart- og planforskriften. Gitt at delingsordningen er ment for sammenhengende næringsområder, så vil ikke en henvisning til formålskategoriene alene være tilstrekkelig for å avgrense hvilke områder som omfattes. På bakgrunn av disse vurderingene mener departementet det er hensiktsmessig at avgrensningen av

områder som kan inngå i delingsordningen heller fastsettes direkte av forskrift om kraftomsetning og netjtjenester.

Departementet foreslår derfor at det i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester fastsettes at kraft kan deles innenfor et sammenhengende næringsområde. Begrepet «sammenhengende næringsområde» er ment å omfatte næringsområder, næringsparker, industriparker mv. hvor virksomheter er samlokalisert, og på ulike måter samarbeider og deler på fellesfunksjoner. Begrepet «sammenhengende næringsområde» er ikke ment å omfatte generell næringsbebyggelse i by- og sentrumsområder.

Departementet mener en avgrensning til «sammenhengende næringsområde» tilrettelegger for områdeløsninger og deling av overskuddsproduksjon for en rekke virksomheter hvor dette kan være aktuelt. Samtidig bidrar en slik avgrensning til en geografisk nærhet mellom forbruk og produksjon. Regjeringens ambisjon er økt krafttilgang fra solkraft i årene framover. Fra et kraftsystemperspektiv er det gunstig å etablere solkraft i områder der lokalt forbruk kan absorbere solkraftproduksjonen. Det er også en fordel at ny solkraftproduksjon etableres i områder hvor eksisterende nett kan utnyttes. Det er sannsynlig at behovet for nettinvesteringer blir lavere for et solkraftanlegg i et næringsområde sammenliknet med et bakkemontert solkraftanlegg uten nærhet til eksisterende forbruk. Nærhet mellom produksjon og forbruk vil videre redusere overføringsbehovet lokalt dersom forbruk og produksjon er tilknyttet samme nettanlegg. Redusert overføringsbehov kan bety reduserte overføringstap, men denne effekten vil sannsynligvis ha begrenset betydning. Nærhet mellom forbruk og produksjon kan også gjøre at effektetterspørselen fra overliggende nett reduseres. Solkraft vil imidlertid produsere lite på natt og om vinteren, og næringsområder vil mest sannsynlig sikre seg at de kan ha full aktivitet også når eget produksjonsanlegg ikke produserer. Det er derfor ikke sannsynlig at delingsordningen fører til reduserte nettinvesteringer i eller til et næringsområde.

Avgrensningen til «sammenhengende næringsområde» gjør at deling i hovedsak vil skje mellom nettkunder med forbruk over 100 000 kWh per år, det vil si kunder med

nettleie der energiledet avspeiler marginale tapskostnader. Det innebærer at et fritak for nettleie for kraft som deles i liten grad vil bidra til økt nettleie for andre nettkunder.

Departementet mener begrepet «sammenhengende næringsområde» som utdypet over i mange tilfeller vil ha en klar betydning med lite behov for skjønnsmessige vurderinger. Departementet ser likevel at det kan oppstå tilfeller der det kan bli krevende for nettkunder og/eller nettselskap og myndigheter å vurdere om et område er å anse som et sammenhengende næringsområde etter forskriften. Uklart regelverk er uheldig både for virksomheter som ønsker å etablere en delingsordning, for nettselskap som skal administrere delingsordningen, og for myndighetene som skal veilede og føre tilsyn. Departementet ber derfor om innspill til om det er behov for ytterligere bestemmelser eller kriterier for å ramme inn foreslått delingsordning. Eksempler på grep som kan være aktuelle å innføre for å tydeliggjøre forskriften er:

- Avstandsbegrensning. Det vil si at deling tillates i sammenhengende næringsområder mellom eiendommer (gårds- og bruksnummer) som ligger innenfor en gitt avstand.
- Antallsbegrensning. Det vil si at deling tillates i sammenhengende næringsområder for inntil et gitt antall eiendommer (gårds- og bruksnummer).

Dersom det skal legges inn ytterligere kriterier eller bestemmelser i forskriften er det viktig at disse er gjennomførbare, lite administrativt krevende og bidrar til tydelighet for involverte aktører. Departementet mener det trolig også vil være behov for å utarbeide en veileder til forskriften der det kan omtales nærmere hvordan vilkårene i forskriften skal forstås.

Departementet ber særskilt om innspill til behovet for ytterligere avgrensning av delingsordningen, og innspill til hvordan det eventuelt kan gjøres.

3.1.3 Energilagring

Anmodningsvedtak 765 nevnt over omtaler områdeløsninger med mulighet for «energilagring». Batterier er den mest aktuelle teknologien for energilagring av strøm. Flere batterier koblet til nettet kan bidra med fleksibilitet som kan være gunstig for

driften av kraftnettet. Bruk av batterier kan muliggjøre økt samtidighet av innmating og uttak av kraft i et område, og batteriet kan også brukes til å begrense effekttopper slik at kunden betaler mindre i nettleiens fastledd eller effektledd.

Departementet foreslår at det i ny delingsordning gis mulighet for å benytte batterier på samme måte som i eksisterende delingsordning. I eksisterende delingsordning kan nettkunder delta med eget batteri dersom batteriet er tilknyttet samme målepunkt som den fornybare kraftproduksjon. Det er også mulig for nettkunder som mottar tildelt produksjon å delta med eget batteri dersom batteriet ikke har en teoretisk mulighet til å levere strøm ut på nettet. Batterier som både kan motta og levere strøm på nettet, og som ikke er tilknyttet samme målepunkt som den fornybare kraftproduksjonen, kan ikke delta i delingsordningen.

Begrensninger i Elhub gjør at det per dags dato ikke er mulig å tilrettelegge for at batterier kan inngå i en delingsordning i større grad enn det som allerede er tillatt i dagens delingsordning. En eventuell ytterligere tilrettelegging for batterier vil kreve utviklingsarbeid hos Elhub, og vil kreve en nærmere vurdering av konsekvenser, herunder omfordelingsvirkninger på nettleien og nettmessige forhold.

3.2 Virkninger for kraftsystemet (Energidepartementet)

Den samfunnsmessige nytten av en delingsordning er først og fremst knyttet til at den kan bidra til å realisere mer fornybar kraftproduksjon. Videre kan delingsordningen bidra til økt samtidighet mellom produksjon og uttak lokalt. Selv om delingsordningen er teknologinøytral er det forventet at det vil være mest aktuelt å dele kraft fra solceller. Fra et kraftsystemperspektiv er det gunstig å etablere solkraft i områder der lokalt forbruk kan absorbere solkraftproduksjonen. Det er også en fordel at ny solkraftproduksjon etableres i områder hvor eksisterende nett kan utnyttes. Det er sannsynlig at behovet for nettinvesteringer blir lavere for et solkraftanlegg i et næringsområde sammenliknet med et bakkemontert solkraftanlegg uten nærhet til eksisterende forbruk. Nærhet mellom produksjon og forbruk vil kunne redusere overføringstap, men denne effekten er sannsynligvis liten. Det er heller ikke sannsynlig

at delingsordningen vil føre til reduserte nettinvesteringer i et næringsområde, jamfør avsnitt 3.1.

Forslått delingsordning forventes å bli mest aktuell for solkraft. Det er usikkerhet knyttet til hvor mye ny solkraft ordningen vil kunne utløse de nærmeste årene. Det forutsettes at næringsaktører i utgangspunktet vil investere i solcelleanlegg dersom det er lønnsomt. Lønnsomheten for et anlegg avhenger av flere faktorer herunder prisutvikling på solcelleanlegg, rentenivå, og framtidige strømpriser. Dette er faktorer med varierende grad av usikkerhet.

NVE estimerer LCOE⁵ for solkraft på store, flate tak til å ligge mellom 53 og 79 øre/kWh, med 66 øre/kWh som basisestimat. Dette innebærer at inntekten for solgt strøm og besparelsen av egenkonsumert strøm i gjennomsnitt må være 53-79 øre/kWh for at anlegget skal gå i null, med en diskonteringsrate på 6 prosent.

NVE vurderer at kun salg av strøm i de fleste tilfeller ikke gir inntekter nok til å gi lønnsomhet i solcelleanlegg dersom man legger til grunn oppnådd kraftpris for solcelleanlegg i sørlige Norge fra Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2023⁶.

NVE har estimert at foreslått delingsordning utgjør en økonomisk fordel på om lag 10-25 prosent av investeringskostnaden. NVE vurderer derfor at foreslått delingsordning vil kunne utløse investeringer i mange solcelleanlegg de neste årene, men NVE har ikke tallfestet hvor mange.

Omfanget av solkraft i næringsområder er i dag begrenset. Ifølge NVE var det per 1. oktober 2024 installert 4 858 solcelleanlegg hos næringskunder i Norge med en installert effekt på 415 MW og estimert årsproduksjon på 330 GWh. Noen av disse anleggene antas å være installert i områder som vil omfattes av ny delingsordning. Multiconsult har utført en kartlegging av 113 større næringsparker i Norge som viser at de til sammen har potensial for å produsere 1 TWh solenergi per år.⁷

---

⁵ Levelized cost of energy (LCOE) er et estimat på kostnad per enhet kraft produsert.

⁶ [Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2023 - NVE](#)

⁷ [Næringsparker kan bidra med mye solenergi - Multiconsult](#)

3.3 Vurderinger av fritak i elavgiften (Finansdepartementet)

Forslaget innebærer et nytt fritak i elavgiften for fornybar kraft som produseres og brukes innenfor samme næringsområde. Forslaget omfatter produksjonsanlegg for fornybar energi med samlet installert effekt inntil 5 MW (AC). Vilkår for fritak i elavgiften er de samme som følger av Energidepartementets forskrift om kraftomsetning og netjtjenester. Se nærmere omtale i ovenfor.

Formålet med forslaget er å stimulere til ny fornybar kraftproduksjon i tilknytning til næringsområder. Elavgiften er en avgift på forbruk av elektrisk kraft. Et fritak i elavgiften vil dermed redusere kostnadene ved forbruk av elektrisk kraft, og vil derfor i utgangspunktet tilfalle forbrukere av elektrisk kraft, ikke produsenter av elektrisk kraft. Dersom tiltaket skal stimulere til ny fornybar kraftproduksjon, forutsetter det privatrettslige avtaler mellom kraftprodusenter og kraftforbrukere som gjør at verdien av avgiftsfritaket delvis tilfaller kraftprodusenten, slik at lønnsomheten ved ny fornybar kraftproduksjon øker. Et fritak i elavgiften er dermed en indirekte måte å støtte kraftproduksjon på.

Ny fornybar kraftproduksjon har høye investeringskostnader og lave løpende driftskostnader. Støtte gjennom fritak i elavgiften vil derimot være løpende over anleggets levetid. Tidsprofilen på kostnadene og støtten vil derfor være ulik. Stortinget vedtar satser i elavgiften for ett år av gangen, jf. Grunnloven § 75 a. Verdien av elavgiftsfritaket vil derfor være usikker, siden fremtidige satser i elavgiften er usikre. Dersom markedsaktørene forventer at satsene i elavgiften vil øke, vil nåverdien av elavgiftsfritaket være høyere enn dersom markedsaktørene forventer at satsene i elavgiften vil reduseres.

Generelt kan tiltak i form av fritak og unntak fra skatter og avgifter reise spørsmål om offentlig støtte etter EØS-avtalen art. 61. Offentlig støtte er som hovedregel forbudt, men med noen unntak. Offentlig støtte til enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester (selektivitet) kan være krevende å få iverksatt, og forutsetter godkjenning av ESA. Gjeldende fritak/delingsordning for kraft fra fornybare

energikilder anses som forenlig med EØS-avtalen. Fritaket er meldt inn til ESA under Gruppeunntaksforordningen art. 44. Finansdepartementet antar at også forslaget til nytt fritak og delingsordning for næringsområder vil være forenlig med EØS-avtalen, jf. Gruppeunntaksforordningen art. 44, men vil vurdere dette grundigere parallelt med, og etter høringen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Det skiller mellom konsekvenser for nettkunder, nettselskap, Elhub, og statlige myndigheter.

4.1 Nettkunder som deltar i delingsordning

Nettkunder som mottar virtuell kraft gjennom delingsordningen, vil bli avregnet for et lavere forbruk enn sitt reelle forbruk. Gevinsten ved å dele kraft for større næringskunder vil i hovedsak tilsvare størrelsen på elavgiften. I noen tilfeller vil deling av kraft også kunne redusere mottakers effektledd dersom produksjon og deling av kraften samsvarer med mottakers forbrukstopp. For nettkunder som tariffes energiledd som er høyere enn de marginale tapsekostnadene, vil også kundens nettleie gjennom energileddet kunne bli redusert. Gevinsten ved deling vil i utgangspunktet tilfalle mottaker av kraften, og aktørene i en delingsløsning må avtale seg imellom hvordan gevinst og kostnader skal fordeles. Dette innebærer administrasjonskostnader både for produsent som skal dele og mottaker av den delte kraften. Det må avtales om mottaker skal investere i produksjonsprosjektet eller om mottaker skal betale en avtalt pris for mottatt kraft. For mottaker av delt kraft kan det bli noe mer krevende å få en samlet oversikt over kostnader og faktisk forbruk, siden deler av forbruket vil dekkes av delt kraft og øvrig forbruk dekkes på ordinær måte. Det kan også gjøre det vanskeligere å ta i bruk automatiserte energioppfølgingssystemer, laststyring osv. som baserer seg på måleverdier fra AMS-måleren.

4.2 Nettkunder som ikke deltar i delingsordningen

Med kriteriet om at kraften kun kan deles med kunder i næringsområder antar vi at ordningen ikke vil gi omfordelingsvirkninger av betydning. Det antas at kundene i et

næringsområde i stor grad tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader.

Eventuelle økte administrasjonskostnader for nettselskapet vil inngå i kostnadsgrunnlaget for nettselskapets inntektsramme og belastes alle nettselskapets kunder.

4.3 Nettselskap

Forslaget baserer seg på løsningen som er utviklet for den eksisterende delingsordningen og den tekniske gjennomføringen vil være lik som for denne. Med dagens delingsordning er det ulik praksis knyttet til hvor automatiserte løsninger de enkelte nettselskapene har lagt opp til når det gjelder registrering inn til nettselskapet og hvordan dette legges inn i Elhub. Med økt omfang av deling vil gevinsten av automatisering bli større. Departementet antar at nettselskapene kan få noe økte kostnader knyttet til interne rutiner og rettleiding av aktører som ønsker å delta i delingsordning og mulig ekstra utgifter knyttet til IT-løsninger.

4.4 Elhub

Elhub har allerede utviklet løsning for registrering og avregning ved deling av kraftproduksjon. Med en ny delingsordning er det ikke forventet noen ytterligere administrative eller økonomiske konsekvenser enn de som allerede er i dag.

4.5 Myndigheter

Det er først og fremst RME og Skatteetaten som blir berørt av den nye delingsordningen da det er disse myndighetene som følger opp energi- og avgiftsregelverket. RMEs erfaring med innføring av delingsordningen som trådte i kraft 1. oktober 2023 er at det kommer en del henvendelser om hvordan deling fungerer i praksis. RME kan dermed forvente økt ressursbehov knyttet til saksbehandling og rettleiding av aktører. Energiklagenemda vil tilsvarende kunne få et større antall saker til behandling.

Det vil også være aktuelt å inkludere oppfølging av delingsordning i RMEs tilsyn med nettselskapene.

Skatteetaten peker på at deres administrative kostnader blant annet vil avhenge av: 1) hvor tydelig avgrensningen av delingsordningen er geografisk, og 2) at det er klare vilkår for deltakelse i delingsordningen. Skatteetaten anser forslaget som håndterbart. Forslaget kan gjennomføres etter mindre systemtekniske endringer og uten nevneverdige administrative kostnader.

4.6 Proveny

Innretning på ordningen gjør at hovedeffekten av ordningen er lavere inntekt fra elavgiften på grunn av fritak for elavgift på kraft som deles. ED har på noe usikkert grunnlag estimert at ny delingsordning på kort sikt kan medføre et årlig provenytap på om lag 30 mill. kroner. På sikt, dersom potensialet omtalt i punkt 3.4 på 1 TWh solkraft realiseres som følge av ny delingsordning, vil det ifølge RME kunne gi et provenytap på om lag 165 mill. kroner pr. år dersom det legges til grunn at det ikke betales elavgift for denne kraften. ED understreker at utbygging i en slik skala trolig vil ta flere år. Selvkonsum av kraft produsert i eget solcellanlegg er allerede fritatt for elavgift etter dagens regelverk og det beregnede provenytapet på 165 mill. kroner pr. år inkluderer provenytapet som kommer av fritak etter dagens regelverk.

4.7 Ikrafttredelse

Det tas sikte på å iverksette forslag til endringer i forskrift om kraftomsetning og netjtjeneste og forslag til regelendringer for avgiften på elektrisk kraft fra 1. juli 2025. Forslaget forutsetter endring i Stortingets vedtak om avgift på elektrisk kraft.

5 Merknader til forskriftsforslaget

5.1 Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester

Det foreslås ingen realitetsendringer i § 3-12. Sett i lys av at den nye bestemmelsen i § 3-13 er bygget over samme lest og angir hvem delingen gjelder for, foreslår departementet å tilføye «*med nettkunder innenfor samme eiendom*» i overskriften for å poengtere at delingsordningen i denne bestemmelsen gjelder for alle nettkunder. Det foreslås også å endre ordet «*produksjon*» til «*kraftproduksjon*» i overskriften. Videre ønsker departementet å korrigere en orddelingsfeil i fjerde ledd, første setning. I siste

ledd første setning foreslås det å erstatte «*valgfristatisk*» med to ord «*valgfri*» og «*statisk*» ved å sette mellomrom mellom disse.

Etter § 3-13 første ledd vil nettselskapene på samme måte som i dag være pliktige til å registrere deling av produksjon i Elhub, dersom en produsent ber om dette. Som i den eksisterende delingsordning vil den foreslåtte nye delingsordningen omfatte kun elektrisitet produsert av fornybar energi. I bestemmelsens annet ledd foreslås det å avgrense ordningen til anlegg på bebygd areal som er bebygd for et annet formål enn produksjonsanlegget, og at terskelverdien for installert effekt for produksjonsanlegg som deltar i den nye delingsordningen er 5 MW (AC). Med bebygd areal menes i denne forskrift alle bygninger, bygningsdeler og konstruksjoner over bakken, åpent overbygd areal og nødvendig areal for biloppstillingsplasser på tomten. Hva som utgjør bebygd areal etter denne forskriften bør sees i sammenheng med hvordan bebygd areal beregnes i NS3940 og TEK17 § 5-2, eller de til enhver tid oppdaterte versjonene av disse.

I bestemmelsens tredje ledd foreslås det at den nye delingsordning gjelder innenfor samme eiendom og nærliggende eiendommer dersom disse eiendommene inngår i et sammenhengende næringsområde. Begrepet «*næringsområde*» er ment å omfatte næringsområder, næringsparker, industriparker mv. hvor virksomheter er samlokalisert, og på ulike måter samarbeider og deler på fellesfunksjoner. Begrepet «*næringsområde*» er ikke ment å omfatte generell næringsbebyggelse i by- og sentrumsområder. Det vil på samme måte som under eksisterende delingsordning ikke være lov for kunder som mottar delt produksjon å fordele denne videre til andre kunder. Nettselskapet forutsettes også å tilby produsentene valget mellom lik fordeling og valgfri statistisk fordeling mellom målepunktene. Det foreslås dermed at bestemmelsen § 3-12 tredje og fjerde ledd skal gjelde tilsvarende.

5.2 Regelendringer for avgiften på elektrisk kraft

Forslaget forutsetter endring i Stortingets vedtak om avgift på elektrisk kraft. Se forslag til vedtak § 2 første ledd bokstav f.

5.2.1 Forskrift om særavgifter

Til § 3-12-18:

Overskriften til bestemmelsen foreslås endret til: *Avgiftsfritak for lokal deling av kraft fra fornybare energikilder.*

Gjeldende ordning for deling av fornybar kraft uten avgift foreslås videreført i første ledd bokstav a. Ordningen gjelder på samme vilkår som etter forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 3-12. Forslaget til bokstav a innebærer ingen materiell endring fra i dag. Se nærmere omtale av gjeldende delingsordning i punkt 2.1.4.

Ny delingsordning foreslås fastsatt i første ledd bokstav b. Bokstav b fastsetter fritak for deling av fornybar kraft til abonnenter innenfor samme næringsområde. Fritaket gjelder på samme vilkår som etter forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 3-13. Med deling av fornybar kraft innenfor «*samme næringsområde*» menes etter andre ledd at kraften kun kan deles innenfor et geografisk avgrenset areal der næringsvirksomheter er samlokalisert. Avgrensningen av «næringsområde» tilsvarer forslaget til i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 3-13 tredje ledd. Se punkt 6.1 ovenfor.

Forslaget andre ledd fastsetter øvre terskel for delingsordningene etter bokstavene a og b. Terskelen for installert effekt på produksjonsanlegget ved deling av fornybar kraft innenfor samme næringsområde foreslås til 5 MW (bokstav b). Dersom installert effekt overstiger denne terskelgrensen gis det fritak for den delen av anlegget som tilsvarer 5 MW installert effekt.

Forslaget § 3-12-20 bokstav c:

Det foreslås at produsenter som deler kraft innenfor samme næringsområde skal fremlegge erklæring om dette til nettselskapet. Erklæringen skal angi installert effekt for produksjonsanleggene på næringsområdet, samt hvordan kraften skal fordeles mellom mottakerne. Tilsvarende plikt til å fremlegge erklæring for deling av fornybar kraft innenfor samme eiendom gjelder i dag. Se forslag til særavgiftsforskriften § 3-12-20 bokstav c.

Til § 5-1 bokstav a:

Det foreslås at produsenter som leverer kraft innenfor samme næringsområde skal unntas registreringsplikten for særavgifter. Dette gjelder likt med det som gjelder for produsenter som leverer kraft innenfor samme eiendom i dag. Bokstav a foreslås ellers teknisk endret uten materiell betydning. Se forslag til særavgiftsforskriften § 5-1 bokstav a.

5.2.2 Skattebetalingsforskriften

Til § 16-42-1 nytt tredje ledd:

Hovedregelen er at avgiftsplikten oppstår ved levering av kraften fra nettselskapet til forbruker. Nettselskapet plikter å betale avgiften til Skatteetaten. Flere fritak i særavgiftsregelverket er gjennomført ved at mottaker av avgiftsfrie varer får fritak mot en erklæring om at mottakerne oppfyller vilkårene for fritaket. Se § 16-42-1 første ledd. Dersom mottakerne ikke oppfyller vilkårene, er disse ansvarlig for betaling av avgiften til Skatteetaten. I den utstrekning leverandøren visste eller burde ha visst at kravene for fritak ikke var oppfylt, kan krav rettes mot denne.

Etter forslaget til nytt fritak er det ikke mottakerne av kraften som skal erklære rett på fritak, men produsentene. Vi foreslår derfor i nytt tredje ledd at produsenten skal være ansvarlig for betaling av avgiften dersom vilkårene for fritak likevel ikke er oppfylt. Dersom leverandøren (nettselskapet) visste eller burde ha visst at vilkårene ikke var oppfylt, kan kravet rettes mot denne.

6 Forslag til regelendringer

6.1 Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester

Forskrift om endring i forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester)

Hjemmel: Fastsatt av Energidepartementet [dato] med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.

I

I forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

§ 3-12 skal lyde:

§ 3-12. Plikt til å registrere deling av *kraftproduksjon med nettkunder innenfor samme eiendom*

Nettselskapet skal, på forespørsel fra en produsent, registrere i Elhub deling av produksjon av elektrisitet produsert av fornybare energikilder med nettkunder innenfor samme eiendom. Med samme eiendom menes her samme kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer. Delingen skal registreres per målepunkt-ID.

Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen kan ikke være større enn 1 MW (AC) per eiendom.

Kunder som mottar delt produksjon kan ikke fordele denne videre til andre nettkunder og kan ikke ha produksjon bak eget målepunkt.

Nettselskapet skal tilby produsentene valget mellom lik fordeling og *valgfri statistisk* fordeling mellom målepunktene. Med lik fordeling menes at overskuddsproduksjon som måles i en time fordeles likt mellom målepunktene som deler på slik produksjon. Med valgfri statistisk fordeling menes at overskuddsproduksjon som måles i en time fordeles basert på innmeldt andel for hvert målepunkt som deler på denne produksjonen. Nettselskapet og produsenten kan avtale at annen fordelingsnøkkel skal brukes.

Ny § 3-13 skal lyde:

§ 3-13. *Plikt til å registrere deling av kraftproduksjon med nettkunder innenfor et næringsområde*

Nettselskapet skal, på forespørsel fra en produsent, registrere i Elhub deling av produksjon av elektrisitet i samsvar med vilkårene i denne bestemmelsen.

Elektrisitet som deles må være produsert av fornybare energikilder og ved produksjonsanlegg på bebygd areal, som er bebygd for et annet formål enn produksjonsanlegget. Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen etter denne bestemmelsen kan ikke være større enn 5 MW (AC).

En produsent kan kun dele kraft med målepunkt innenfor samme eiendom og nærliggende eiendommer dersom disse eiendommene inngår i et sammenhengende næringsområde. Med næringsområde menes et geografisk avgrenset areal der næringsvirksomheter er samlokalisert. Delingen skal registreres per målepunkt-ID.

Reglene i § 3-12 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

II

Forskriften trer i kraft (...)

6.2 Forslag til endringer i Stortingets vedtak om avgift på elektrisk kraft.

Vedtaket § 2 første ledd bokstav f skal lyde:

[*Det gis fritak for avgift på kraft som er produsert i*]

f. fornybare energikilder, og som brukes på samme eiendom *eller samme næringsområde*

6.3 Forskrift om særavgifter

Forslag til endringer i forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter:

I

§ 3-12-18 skal lyde:

§ 3-12-18 Avgiftsfritak for lokal deling av kraft fra fornybare energikilder

Det gis fritak for elektrisk kraft produsert av fornybare energikilder og som leveres til:

- a. abonnenter innenfor samme eiendom, fra anlegg på inntil 1 MW som leveres i henhold til forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 3-12*

eller

- b. abonnenter innenfor samme næringsområde, fra anlegg på inntil 5 MW, som leveres i henhold til forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 3-13*

Med samme eiendom menes samme kommune-, gårds-, bruks- og eventuelt festenummer som produksjonsanlegget befinner seg på. Med samme næringsområde menes et geografisk avgrenset areal der næringsvirksomheter er samlokalisert. Fritaket gjelder kraft fra ett eller flere produksjonsanlegg som alene eller til sammen ikke er større enn 1 MW per eiendom eller 5 MW (AC) per næringsområde.

§ 3-12-20 første ledd bokstav c skal lyde:

- c. produsent av kraft fra fornybare energikilder som leveres i samsvar med § 3-12-18 må legge frem erklæring om samlet installert effekt for produksjonsanlegg på eiendommen eller næringsområdet samt hvordan kraften skal fordeles mellom abonnentene (målepunkt-ID),*

§ 5-1 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. produsenter av avgiftspliktige varer, med unntak av *produsenter som leverer kraft i samsvar med § 3-12-12, § 3-12-17, eller § 3-12-18, og produsenter som ikke har avgiftspliktig uttak.*

Forslag til endringer i forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften):

§ 16-42-1 Særlige regler om ansvar for særavgift

(3) Ved levering av elektrisk kraft etter særavgiftsforskriften § 3-12-18, er produsenten ansvarlig for innbetaling av avgiften dersom vilkårene for avgiftsfritak ikke er oppfylt. I den utstrekning leverandøren visste eller burde ha visst at kravene for fritak ikke var oppfylt, kan krav rettes mot denne.

II

Forskriften trer i kraft [..]